

दारिद्र्य रेषेखालील आदिवासी उपयोजना
क्षेत्रातील/आदिवासी उपयोजना क्षेत्राबाहेरील
आदिवासी शेतक-यांना शेतीसाठी अर्थसहाय्य
देण्याची योजना सन २००८-२००९ मध्ये
राबविणेबाबत

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुर्गव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक-आउयो-१६०८/प्र.क्र.८९/४ अे
मंत्रालय विस्तार, मुंबई ४०००३२.
दिनांक- ३ जून, २००८

- सदर्भ :- १) शासन निर्णय कृषि व पदुम विभाग, आउयो १६०७/प्र.क्र.१३९/४ अे,
दिनांक १० ऑगस्ट २००७ व शुद्धिपत्रक समक्रमांक दिनांक ३/९/२००७
२) शासन निर्णय आदिवासी विकास विभाग क्रमांक-बीयुडी-२००८/प्र.क्र.११/
का-७, दिनांक २३ एप्रिल, २००८ व शुद्धीपत्र समक्रमांक दिनांक ३० मे, २००८
३) वित्त विभाग शासन निर्णय क्रमांक- सकीर्ण-१००६/दिनांक २८ एप्रिल २००८
४) शासन निर्णय कृषि व पदुम विभाग क्रमांक-अंदाज-१००८/प्र.क्र.७२/२ अे
दिनांक १२ मे, २००८
५) शासन निर्णय आदिवासी विकास विभाग क्रमांक-बीयुडी-२००८/प्र.क्र.४०/का-७,
दिनांक २० मे, २००८

प्रस्तावना :-

दारिद्र्य रेषेखालील आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील /आदिवासी उपयोजना क्षेत्राबाहेरील आदिवासी शेतक-यांना शेतीसाठी अर्थसहाय्य देण्याच्या योजनेअंतर्गत जमिन सुधारणा, निविष्टा पुरवठा, पीक संरक्षण औजारे/शेती सुधारीत औजारे, बैलगाडी, बैलजोडी/रेडेजोडी, इनवेल बोअरिंग, जुनी विहिर दुरुस्ती, पाईपलाईन व पंपसेट, नवीन विहिर, परसबाग कार्यक्रम, शेततळे, ताडपत्री पुरवठा, तारेचे कुंपण, धान्यकोठी, तुषार / ठिबक सिंचन संच इत्यादि बाबीवर शेतक-यांना अनुदान देण्यात येते. सदर योजना राज्यात सन १९९३-९४ पासून राबविण्यात येत असून ही योजना २००७-२००८ मध्ये राबविण्यास संदर्भाधिन दिनांक १० ऑगस्ट, २००७ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली होती. उपरोक्त योजना २००८-२००९ या वर्षामध्ये चालू ठेवण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

दारिद्र्य रेषेखालील आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील /आदिवासी उपयोजना क्षेत्राबाहेरील आदिवासी शेतक-यांचे उत्पादन वाढवून त्यांना दारिद्र्य रेषेच्या वर आणण्यासाठी दारिद्र्य रेषेखालील

आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील /आदिवासी उपयोजना क्षेत्राबाहेरील आदिवासी शेतक-यांना अर्थसहाय्य देण्याची योजना सन २००८-२००९ मध्ये राबविण्यास व त्याकरिता रु. १७२६.६६ (रुपये सतरा कोटी सव्वीस लाख सहासष्ट हजार फक्त) च्या खर्चास आदिवासी क्षेत्र उपयोजनेखाली "पिक संवर्धन" या उपशिर्षाखाली योजनेच्या अर्थसंकल्पिय तरतुदीच्या वितरणास आदिवासी विकास विभागाने शासन निर्णय क्रमांक-बियुडी-२००८/प्र.क्र.४०/का-७, दिनांक २० मे, २००८ अन्वये मंजूरी दिली आहे. त्यानुसार सदर योजना सन २००८-०९ मध्ये राबविण्यासाठी रुपये १७२६.६६ लाखाच्या कार्यक्रमास, लाभार्थी निवडीच्या निकषात तसेच उत्पन्न मर्यादित होणा-या संभाव्य बदलांच्या अधिन राहून याव्दरे प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदर योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी सविस्तर मार्गदर्शक सूचना संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी निर्गमित कराव्यात. या मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करतेवेळी पुढील प्रमुख बाबी अंतर्भूत करण्यात याव्यात.

१) जिल्ह्याचा विस्तार व फलोत्पादन विकास आराखडयामध्ये या योजनेचा गरजेनुरुप अंतर्भाव करण्यात यावा.

२) या योजनेचे मूल्यमापन त्रयस्थ यंत्रणेकडून (Third Party Evaluation) करून घ्यावे.

३) वैयक्तिक लाभार्थी निवडताना महिला लाभार्थीना प्राधान्य देण्यात यावे. असे लाभार्थी उपलब्ध न झाल्यासच इतरांची निवड करण्यात यावी.

४) सन २००७-२००८ मध्ये लाभ घेतलेल्या व सन २००८-२००९ मध्ये वैयक्तिक लाभ दिलेल्या लाभधारकांची यादी जिल्हा परिषद, तालुका कार्यालये/पंचायत समिती/जिल्हाधिकारी कार्यालय व प्रकल्प अधिकारी कार्यालयात लावण्यात यावी तसेच इंटरनेट वर देखिल देण्यात यावी.

३. उपरोक्त योजना सन २००८-२००९ मध्ये राबविण्यास रु. १७२६.६६ लाख (रुपये सतरा कोटी सव्वीस लाख सहासष्ट हजार फक्त) खर्चाच्या कार्यक्रमासाठी संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे व या निधीचे जिल्हा निहाय वितरण करण्यास त्यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे. वित्त विभागाच्या संदर्भाधीन दिनांक २८ एप्रिल, २००८ च्या शासन निर्णयात नमूद केल्यानुसार या योजनेचा खर्च मासिक निधी विवरणपत्राच्या मर्यादित होईल. याची दक्षता संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी घ्यावी.

४. या योजनेवरील खर्च खालील लेखा शिर्षातंगत सन २००८-२००९ वर्षाकरिता मंजूर असलेल्या तरतुदीतून भागविण्यात यावा व त्याच लेखाशिर्षाखाली खर्ची घालण्यात यावा.

लेखाशिर्ष :-

- (१) मागणी क्रमांक टी-५
" २४०१-पीक संवर्धन "
पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना
७९६ -जनजाती क्षेत्र उपाययोजना
(०१) जनजाती क्षेत्र उपयोजनाअंतर्गत योजना
राज्य योजना अंतर्गत योजना
(०१) (०२) कृषि विकास विषयक विविध कार्यक्रम (२४०१ २१८४)
३१ - सहाय्यक अनुदाने (वेतनेत्तर)
(एकूण रुपये १०८३६४०००)
- (२) मागणी क्रमांक टी-५
" २४०१-पीक संवर्धन "
पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना
७९६ जनजाती क्षेत्राबाहेरील उपाययोजना
राज्य योजना अंतर्गत योजना
(०२) (०२) शेतीकरिता आदानांचे वितरण/क्षेत्रिय सुधारीत अवजारे
व उपकरणे (२४०१ १९६५)
३३- अर्थसहाय्य (एकूण रुपये ६४३०२०००)

५. सदर निधीचे वाटप जिल्हा परिषदांना करण्यास संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे. प्रत्येक जिल्ह्याला मंजूर केलेल्या निधीनुसार मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी , जिल्हा परिषद कोषागारामधून निधी काढून जिल्हा निधीमध्ये ठेवतील. कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद यांना आवश्यक तितका निधी वेळोवेळी जिल्हा निधीतून काढून खर्च करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(वि. मा. बिवलकर)
कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन
कृषि पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

प्रति,

कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, पुणे (१० प्रतीसह)
सर्व विभागीय आयुक्त
आयुक्त आदिवासी विकास, नाशिक
सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
अतिरिक्त आयुक्त, आदिवासी विकास विभाग नाशिक, नागपूर, ठाणे, अमरावती
सर्व उप आदिवासी विकास आयुक्त
सर्व जिल्हाधिकारी व सदस्य सचिव जिल्हा नियोजन विकास मंडळ
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद व उप आदिवासी आयुक्त
सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी
सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी / सर्व प्रकल्प अधिकारी एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
व्यवस्थापकीय संचालक, महाबीज, अकोला
सर्व कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद
महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/नागपूर
महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा परिक्षा), मुंबई/नागपूर
संचालक लेखा व कोषागरे मुंबई/सहसंचालक लेखा व कोषागरे संगणक कक्ष नवीन
प्रशासकीय भवन, पाचवा मजला, मुंबई

सर्व विधानमंडळ सदस्य
सर्व अध्यक्ष, जिल्हा परिषदा
महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मुंबई
ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, ग्रंथालय, सहावा मजला, विधान भवन,
मुंबई-३२

वित्त विभाग, व्यय-१, अर्थसंकल्प-३/१७, नियोजन विभाग
आदिवासी विकास विभाग, का-४/का-६/का-७/का-२१
ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
सहसचिव/ सर्व उपसचिव / अवर सचिव/कार्यासन अधिकारी, (कृषि), कृषि व पदुम विभाग
मा. मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
मा. राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
निवडनस्ती